

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות והסובבים אותם.

כלי המחקר הינם גרסאות אשר נעשה בהן שימוש על ידי החוקרים עצמם ולכן יתכנו אי התאמות בין פרטי הכלי המקורי לבין הפרטים המתוארים במאגר.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

לקרן שלם אין זכויות על הכלים המוזכרים באתר זה.

שם הכלי: **תצפית הציור המשותף**, The Joint Painting Procedure (JPP) ☺

פוחת בשנת: 2013, על ידי: Gavron (2013) ☺

1	מטרת הכלי	להעריך את האינטראקציה בין האימהות והמתבגרים, באמצעות כלי "הציור המשותף".
2	סוג כלי המחקר	תצפית
3	אוכלוסיית היעד	מתבגרים/ות עם מש"ה ואמהותיהן
4	מבנה הכלי	הציור המשותף הינו כלי שפותח לצורך הערכה של היבטים לא מילוליים בעולמם הפנימי של ילדים בעלי התפתחות תקינה בגילאי 5-12, של הוריהם ושל היחסים ביניהם, כגון המוטיבציה של הילד וההורה להיות בקשר זה עם זה, היכולת להתבטא באופן רגשי ואוטנטי בנוכחות האחר, מידת הקונפליקט בקשר, מידת הנפרדות בקשר ועוד (גברון, 2015). יש לציין, כי על אף הפער בין גילאי האוכלוסייה אליה יועד הכלי לבין גילאי אוכלוסיית המחקר הנוכחי, הציור המשותף התאים ליישום במחקר הנוכחי משום שמתבגרים המאובחנים עם מש"ה מאופיינים בגיל מנטלי נמוך משמעותית מגילם הכרונולוגי (Vicari et al., 1995). בנוסף, במהלך המפגשים עם משתתפי המחקר, התגבשה ההבנה כי לא ניתן להשתמש במדריך הניתוח הקיים לניתוח הציורים של אימהות ומתבגרים בעלי מוגבלות בינונית וקשה; זאת משום שמדריך הניתוח של הכלי מתאר בחלקו התנהגויות המתקיימות בקרב בעלי מש"ה מכורח המוגבלות, אך לא באוכלוסייה נורמטיבית. לכן, תוך כדי המחקר ובאמצעות שיח חוזר עם ד"ר תמי גברון, מפתחת הכלי, בוצעו מספר שינויים במדריך הניתוח על מנת להתאים את הכלי לאוכלוסיית מש"ה אף יותר. למשל, נוספה התייחסות ליכולתם הפיזית של המתבגרים לצייר ו/או להתנהל ללא ההורה. את מדריך הניתוח המותאם ניתן לבקש מהחוקרים במחקר הנוכחי.

<p>הציור המשותף כולל תהליך מובנה בן חמישה שלבים, במהלכו השותפים מציירים על גיליון נייר משותף: בשלב הראשון המשתתפים מציירים בנפרד, זה לצד זה; לאחר מכן הם מתבקשים ליצור מסגרת אישית לציור שציירו בשטח האישי; בהמשך כל אחד מתבקש ליצור דרך, שביל או חיבור בין שתי המסגרות, ולבסוף מציירים יחד על גבי שטח המיועד לכך בגיליון. בנוסף, ההורה והילד מתבקשים לתת כותרת לציור וכן לספר עליו סיפור. ההתנהגות בדיאדה ותוכן הציור מוערכים תוך התייחסות לשבעה סולמות: נפרדות ואוטונומיה, חודרנות, היפוך תפקידים במערכת היחסים, הכרה הדדית, מוטיבציה ומושקעות בקשר, הבעה רגשית בדיאדה, וביטויי כעס ותוקפנות כלפי האחר.</p>		
<p>עבור כל סולם ניתנים ציונים נפרדים עבור ההורה ועבור הילד, מלבד שני סולמות בהם ניתן ציון בודד: סולם החודרנות, המתייחס לאם בלבד; וסולם היפוך התפקידים, המוגדר כסולם משותף להורה ולילד. כל אחד מהסולמות כולל אלמנטים חזותיים שבאים לידי ביטוי בתוצר ואלמנטים התנהגותיים שבאים לידי ביטוי בתהליך הציור, כגון ביטויי כעס ותוקפנות. לכל אחד מן המרכיבים ניתן ציון מ-1 (נמוך מאד) עד 4 (גבוה).</p>	<p>סולם המדידה</p>	<p>5</p>
<p>במחקר שנערך לשם תיקוף הכלי בקרב 40 דיאדות של אימהות וילדים עם התפתחות תקינה, נמצא קשר בינוני בגובהו בין המדדים האימפליסיטיים של הכלי לבין ממדי התנהגות אקספליסיטיים שהופקו משאלוני דיווח עצמי של הילדים והאימהות. באותו מחקר נמצאה גם מהימנות גבוהה בין שופטים, העומדת על 0.86-0.99 (Gavron, 2012). לשם הכשרה על הכלי במחקר הנוכחי, בוצעו שלושה פיילוטים באוכלוסייה נורמטיבית ופיילוט רביעי במתבגר עם מש"ה. הפיילוט הרביעי ותשע דיאדות מתוך אוכלוסיית המחקר עצמה נותחו על ידי עורכת המחקר וד"ר תמי גברון עד ליצירת מהימנות בין שופטות. על מנת לבחון את מידת המהימנות בין השופטות במתן הציונים עבור שבעת הסולמות במסגרת ניתוח הציור המשותף, נעשה שימוש במקדם מתאם תוך-אשכולי (ICC - Intraclass Correlation). נמצאו מהימנויות מספקות ($ICC > .07$) בכל הסולמות.</p>	<p>מהימנות ותוקף</p>	<p>6</p>

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
<p>נינה קורן-קריא ורינת פניגר-שאל (2023). עולמם הריגשי-חברתי של מתבגרים עם מש"ה: מחקר אורך מילדות לגיל ההתבגרות. אוניברסיטת חיפה. המחקר קיבל מענק מטעם קרן שלם.</p>	<p>890-238-2020</p>

לשימוש פנימי – מיקום במאגר כלי המחקר של הקרן

כלי מחקר < היבטים משפחתיים < יחסי משפחה/אחאים וסבים/סבתות < תצפית הציור המשותף

[למחקר המלא באתר הקרן](#) ☼

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#) ☼

[למאגר כלי המחקר באתר קרן שלם](#) ☼

תצפית הציור המשותף

Gavron (2013)

דף תצפית ציור משותף -

JPP

נבדק מספר:

שם המעריך/ה:

תאריך הערכה:

הערות	הורה	ילד	תופעה	שלב
			1. מי תחם קודם	א. השטח האישי
			2. שימוש בגבולות הדף	
			1. מי התחיל לצייר	ב. ציור השטח האישי
			2. התבוננות בציור השני	
			3. חיקוי	
			1. התבוננות בציור השני	ג. מסגרת
			2. חיקוי	
			1. מי התחיל	ד. שבילים
			2. מהאישי כלפי האחר	
			3. מהאחר כלפי האישי	
			4. חיקוי	
			5. כניסה למסגרת האחר	
			6. ציור על שביל האחר	
			7. ציור של יותר משביל אחד	

			<p>1. דומיננטיות בהחלטה</p> <p>2. דומיננטיות ביצירה</p> <p>3. רצון לשוחח על ההחלטה לפני הציור</p> <p>4. מחיקה של אלמנטים של האחר</p> <p>5. הוספה לאלמנטים של האחר</p> <p>6. העצמת אלמנטים של האחר</p> <p>7. רצון לשוחח על התוצר</p>	<p>ה. שטח משותף</p>
				<p><u>הערות</u></p> <p>התנהגות בשלבים השונים, התייחסויות מילוליות, יחס אחד לשני וכל תוכן מילולי ולא מילולי רלוונטי</p>

כותרת וסיפור: